

TÜRK SOYLULARA TÜRKİYE TÜRKÇESİNİN ÖĞRETİMİNDE YAŞANAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Asım ÖKSÜZ*

Özet

Bu çalışmada Türkçenin çok büyük bir coğrafyada ve çok geniş bir insan kitlesi tarafından konuşulduğunu göstermek adına bazı bilgiler paylaşılmış ve Türk soylu öğrencilerin Türkiye Türkçesini öğrenirken karşılaştıkları bazı sorunlar göz önüne getirilmiştir. Bu sorunların içerisindeki en göze çarpanı alfabe problemi. Çeşitli gramer ve kelime problemleri de örneklerle açıklanmıştır. Bu sorunlara karşı çözüm önerileri de irdelenmiş ve çözüm önerilerinin çıkış noktasının Türk soylular arasında ortak bir iletişim dili oluşturmaktan geçtiği tespit edilmiştir. Bu ortak iletişim dilini oluşturma sürecinde bir büyük vazife Türkçe öğretmenlerine düşmektedir. Ancak bu dili oluşturma sürecinde başta devlet adamları olmak üzere topyekn bir millete bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır.

Anahtar Sözcükler: Türkçe öğretimi, Ortak iletişim dili, Alfabe problemi

Giriş:

Türk milletinin geçmişi incelendiğinde -istisnalar hariç- devlet adamlarımız da bilim insanlarımız da edebi sanatkarlarımız da Türkçeye gereken önemi göstermemişlerdir. Kimi devletlerimizde Türkçe resmi dil olarak dahi kabul edilmemiştir.

Elbette bir dilin gelişimini diğer dillerden bağımsızca düşünmek mümkün değildir. Korkmaz'a göre (1995),

(...)Normal olarak her dil başka dillerden kendi ihtiyaçlarının gerekli kıldığı yeni kelimeler alabilir. Onlara da yeni kelimeler verebilir. Belli başlı dünya dillerinde bunun pek çok örneği vardır. Ancak, eğer bir dil bu gibi etkiler altında dış yapısı bakımından normal ölçüleri aşan yoğun bir değişikliğe uğrarsa, o zaman yabancı bir dilin veya dillerin ağır baskısı altına düşmüş olur. (s.788)

İslamiyeti kabulümüzden sonraki süreçte bilim dili olarak Arapça, edebi dil olarak da Farsça rağbet görmüştür. Tanzimatla başlayan Batılılaşma çabalarımız ilk olarak sanatta özellikle edebiyatta kendisini göstermiştir. Adeta yazar ve şairlerimiz Fransız diline tutulmuşlardır. Dilimiz geçmişte nasıl Arapça ve Farsçanın etkisinde ise o dönemde de Fransızcanın etkisi altına girmiştir. Dilimize birçok Fransızca kelime dahil edilmiştir.

---

*Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe Eğitimi Yüksek Lisans Öğrencisi

Cumhuriyet Dönemi'nde ise gerek küreselleşmenin etkisiyle gerekse devlet politikamızın Amerika Birleşik Devletleri'ni kadim müttefik ilan etmesiyle dilimiz İngilizce etkisine girmeye başlamıştır. Atatürk Dönemi istisna tutulmakla beraber hiçbir siyasi iktidar Türkçeye gereken önemi vermemiştir. Türkçe, bir bilim dalı olarak maalesef görülmemiştir. Türkçeyi öğretim çabaları ise neredeyse hiç olmamıştır.

1990'lı yıllarda Sovyet rejiminin yıkılması ile Türki devletler bağımsızlıklarını kazanmışlardır. Türk soylular ile yakınlaşma ise henüz arzu edilen seviyede değildir. Aynı kültürü paylaştığımız ve aynı dilin farklı şekillerini konuştuğumuz göz önünde bulundurulursa Türk milletinin dünyaya hükmetmesi hiç de zor değildir. Çünkü bu hiçbir millete nasip olmayan eşsiz bir özelliktir. Çünkü aynı dili konuşan insanlar ve aynı kültürü paylaşan insanlar rahatça anlaşabilir. Acılarını ve mutluluklarını da aynı oranda paylaşabilir. Ancak böylesine bir birleşme için farklı formatlardaki Türk dilinin içerisinde, bir bölümünün tüm Türk milleti için ortak olarak kabul edilmesi, öğrenilmesi ve gerektiğinde konuşulması gerekir. Bu bölümler içerisinde ise gerek konuşan kişi sayısı itibariyle gerekse geçmiş edebi tarihi sebebiyle en uygun seçenek Türkiye Türkçesidir. Zaten Türk soylu aydınlar içerisinde de buna itiraz eden sayısı pek azdır.

Türk Dilinin Bölümleri

Giriş bölümünde de ifade ettiğimiz gibi Türk dilleri yahut lehçeleri ayrı ayrı bölgelerde ve çok geniş bir insan kitlesi tarafından konuşulur. Unesco'nun 1980'li yıllarda yaptığı bir araştırmada Türk dili, dünyanın en çok konuşulan beşinci dili olarak yer almıştır. Ancak daha sonra aşağıda tabloda gösterdiğimiz lehçeler ayrı birer dil olarak kabul edilmiştir. Şüphesiz bu kasıtlı olarak yapılmıştır. Kendi milletimiz içerisinde bu lehçeleri ayrı birer dil olarak kabul eden bilim insanlarımız varken Avrupa'yı bu konuda suçlayamayız. Karahanlılar Döneminden itibaren Türk dili, Batı ve Doğu Türkçesi olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Batı ve Doğu Türkçesi de kendi içlerinde Kuzey ve Güney olmak üzere ikiye ayrılırlar.

Johanson, Lars & Éva Agnes Csató (1998) Türk dillerini tasnif etmişlerdir:

Tablo 1

Batı Türkçesi	
Kuzeybatı (Kıpçakça)	Güney-Batı (Oğuzca)
<u>Kırım Tatarcası (500.000)</u>	<u>Türkiye Türkçesi (77 milyon)</u>
<u>Kumıkça (280.000)</u>	<u>Azerice (35-40 milyon)</u>
<u>Karaçay-Balkarca (250.000)</u>	<u>Gagavuzca (400.000)</u>
<u>Karaimce (ölmek üzere)</u>	<u>Türkmençe (6,8-8.5 milyon)</u>
<u>Kumanca (ölü)</u>	<u>Horasan Türkçesi (400.000)</u>
<u>Tatarca (7,8-8.8 milyon)</u>	<u>Kaşgayca (1,5 milyon)</u>
<u>Başkurtça (2,2 milyon)</u>	<u>Afşarca (300.000)</u>
<u>Kazakça (14-16 milyon)</u>	<u>Aynallu dili (7.000)</u>
<u>Kırgızca (5,2 milyon)</u>	<u>Sonkori (?)</u>
<u>Karakalpakça (400.000)</u>	<u>Salarca (60.000)</u>
<u>Nogayca (70.000)</u>	

Tablo 2

Doğu Türkçesi	
Kuzeydoğu (Sibirce)	Güneydoğu (Uygurca)
<u>Yakutça (456.000)</u>	<u>Çagatayca (ölü)</u>
<u>Dolganca (5000)</u>	<u>Özbekçe (28 milyon)</u>
<u>Yeniseyce Hakasça (65.000)</u>	<u>Eski Türkçe (ölü)</u>
<u>Şorca (10.000)</u>	<u>Uygurca (20-25 milyon)</u>
<u>Sayan Tuvaca (200.000)</u>	<u>Yugurca (Batı Yugur) (5.000)</u>
<u>Tofaca (Karaçayca)(ölü)</u>	<u>Ayni dili (Ainu) (7.000)</u>
<u>Altayca Altayca (75.000)</u>	<u>İli Türki dili (100)</u>
<u>Çulimce (500)</u>	<u>Halaçça (Kalayca) (42.000)</u>

Dilde, İşte, Fikirde Birlik

Yukarıdaki söz ünlü Türk mütefekkeri İsmail Gaspıralı'ya aittir. Aslen Kırım Tatarı olan Gaspıralı bu sözüyle Tüm Türkleri birliğe çağırmaktadır. Türk soylu öğrencilere Türkiye Türkçesinin öğretiminde yaşanan sorunlara çözüm önerileri kısmında tekrar değineceğimiz bu söz bir anlamda sorunları anlamımızda da anahtar roledir. Bu çalışmada incelediğimiz alan ise olası bir birliğin dil boyutudur. Gaspıralı'nın temennisinin önündeki en büyük engel

Vahapzade'nin şu sözlerinde gizlidir (2002-207) :

“Gaspıralı'nın ideasını hayata geçirmek için ilk önce Türk halkları arasında alfabe birliğini gerçekleştirmeliyiz. Çünkü alfabe birliği olmadan dil birliği olmaz. Dil birliği olmadan fikir birliği olmaz. Fikir birliği olmayınca iş birliği de mümkün değil. “

Türk soylu öğrencilere Türkçenin öğretimindeki en büyük problem de alfabe problemidir. Daha doğrusu Türk soylu milletlerin alfabe tarihidir.

Yakın Dönemde Alfabe Tarihi

Mustafa Kemal Atatürk'ün 1928'de yapmış olduğu dil devrimini anlayamayanlar yakın tarihi iyi okuyamayanlardır. Atatürk'ün "Bir gün tüm Türk devletleri ile Çin Seddinde buluşacağız." sözü de alfabe değişikliği yapmasının sebebini açıklar niteliktedir. Mevcut Türk Dil Kurumu Başkanı Akalın *Türk Dili* Dergisinde yayınlanan (2007 Temmuz) "Yetmiş Beş Yılda Türk Dil Kurumu" adlı yazısında:

(...) Azerbaycan Türkleri de 1927'de Lâtin alfabesine geçtiler. 1926'da Bakû'de Birinci Türkoloji Kongresi yapıldı. Bu kongrede uzun tartışmalardan sonra Latin kaynaklı bir alfabe benimsendi ve buna Birleştirilmiş Türk Elifbası adı verildi. Bu alfabe aşamalı olarak Sovyetlerdeki Türk Cumhuriyetlerince kullanılmaya başlandı. 1928'de Atatürk, en büyük atılımlarından birini gerçekleştirerek Türkiye'de Lâtin alfabesine geçişi sağladı. 1930'ların başında neredeyse bütün Türk dünyası aynı kaynaklı yazıyı kullanıyordu. Bu durum devam etseydi belki de Sovyetlerdeki Türk halklarının birbirleriyle anlaşması daha kolay olacaktı. Ancak, Stalin'in 1930'larda başlattığı kıyım sırasında Sovyetlerdeki Türk halklarının Lâtin yazısını kullanmalarına son verildi. Ne ilginçtir ki 1926 Bakû Türkoloji Kongresi'nde Lâtin alfabesini savunan bilim adamlarının çoğunun ölüm tarihi 1937'dir. Bunlar arasında Türk

soylu halkların bilim adamlarının yanı sıra ünlü Türkolog Samoyloviç de vardı. Bu kıyım sırasında Türk halklarının artık Kiril yazısını kullanmalarına karar verildi. 1937'de başlayan Kiril yazısına geçiş uygulaması 1940'lı yılların başlarında tamamlanacaktı.(...)

Akalın Ankara Tömer'in organize ettiği bir programda yaptığı konuşmada ise yukarıdaki yazıyı okuyup konuşmasını şöyle devam ettirdi:

(...)Sovyetlerdeki bütün Türk halkları aynı Kiril alfabesini kullansalardı belki de bugünkü dağılımılık yine olmayacak, Kazaklar, Kırgızlar, Özbekler, Türkmenler hatta Azerbaycanlılar birbirlerini anlayabileceklerdi. Bu olmadı... Her cumhuriyette, oluşturulan her yazı dilinde farklı bir Kiril alfabesi uygulamaya sokuldu. Bilindiği gibi dünyadaki bütün dillerde sesler ortaktır. Dilleri birbirinden ayıran sesler değil, seslerin oluşturduğu anlamlı yapılarıdır. Seslerin yazıdaki karşılıkları olan harfler de farklı dillerde aynı sesleri gösterebilir. Türk lehçelerinde seslerin neredeyse yüzde doksan dokuzu ortak iken bu seslerin bir bölümü için farklı işaretler kullanıldı. Geçen zaman içerisinde Türk halklarının dilleri birbirinden uzaklaşmağa başladı. Bilim ve öğretim dili olarak Rusçanın yaygınlaştırılması da Sovyetlerdeki Türk soylu halkların birbirlerinin dillerinde anlaşma sağlamalarını engelledi. Bir Kazak ile Kırgız kendi ana dillerinde konuşmalar anlaşma oranı yüksek olacak ve belki de bu iki komşu lehçe bu kadar birbirinden uzaklaşmayacaktı. Sovyet halklarının kardeşlik dili Rusça, Sovyet dili Rusça gibi kandırmacalar sayesinde Rusça, Türk soylu halklar arasında iletişim dili haline geldi. Artık bugün bir Özbek ile bir Kazak yan yana geldiğinde gayet rahat bir şekilde Rusça konuşarak anlaşıyor. Hatta aynı soydan gelenler bile kendi aralarında Rusça konuşmayı tercih ediyorlar. Birkaç cumhuriyet dışında hemen hemen bütün Sovyetler Birliğinde yükseköğretimde öğretim dilinin Rusça olması yeni kuşakların ana dilinden uzaklaşmasına yol açtığı gibi Türk soylu halkların birbirlerinin dillerini tanımalarını da engelledi. Böylece bugünkü tablo ortaya çıktı. (...)

Aynı Kelimelerdeki Anlam Farklılıkları

Türk soyluların yüzyıllardır birbirlerinden gitgide uzaklaşarak yaşamaya devam etmeleri ve farklı kültürlerin etkileri altında kalmaları sonucu bazı kelimelerin anlamlarında değişme meydana gelmiştir. Barın'ın doktora tezinden aldığımız bazı örneklerle bu durum incelenebilir (1998):

Tablo 3

Azeri Türkçesi	Türkiye Türkçesi
Adam	Kişi
Ata	Baba
Baba	Dede
Bekar	İşsiz
Erik	Kayıtı
Hala	Teyze
Zor	İyi

Tablo 4

Kırgız Türkçesi	Türkiye Türkçesi
Ayna	Deterjan
Çirkin	Güzel
Çöp	Ot
Kek	Kin
Leş	Balık ismi
Misafir	Gariban

Tablo 5

Türkmen Türkçesi	Türkiye Türkçesi
Beklemek	Kilitlemek
Cahil	Delikanlı
Çocuk	Domuz Yavrusu
Dana	Akıllı
Enayi	Cici
Yaz	İlkbahar

Tablo 6

Kazak Türkçesi	Türkiye Türkçesi
Ateş	Horoz
Bakır	Kova
Bardak	Dağınık
Masa	Sivrisinek
Ot	Ateş
Ayran	Yoğurt

Tablo 7

Özbek Türkçesi	Türkiye Türkçesi
Bayan	Kompozisyon
Durmak	Ayağa kalkmak
Hayır	Güle güle
Kök	Mavi
Pencere	Çit
Sindirmek	Kırmak
Düşünmek	Anlamak

Görüldüğü üzere Türkiye Türkçesindeki birçok kelimenin karşılığı o dillerde apayrı anlamlara gelmektedir. Eğitimcinin bu farklı anlamları bilmemesi öğrencilerde, ders işleniş sürecinde zihin karışıklıklarına neden olacaktır.

Dil bilgisi ve Yazma Alanında Türk Soylu Öğrencilerin Yaşadığı Sorunlar

Kara(2010) Gazi Tömer'de yaptığı araştırmada şu sorunları tespit etmiştir:

- 1.“y” yardımcı ünsüzünün yerine “n” yardımcı ünsüzünün kullanılması
- 2.Birleşik fiillerin kullanımında hata yapılması
- 3.Öğrenilen geçmiş zaman kipinin görülen geçmiş zaman kipi yerine kullanılması

4. Her, hepsi, birçok, çok gibi anlam olarak çokluk bildiren belirsizlik sıfatlarından veya zamirlerinden sonra gelen isimlere çokluk eki getirilmesi veya bu kelimelerden hangisinin sıfat veya zamir olduğunun bilinmemesinden dolayı cümlede uygun olanın kullanılmaması.

5. Hâl ekinin yanlış kullanılması ya da hâl ekinin hiç yazılmaması.

6. Belirsizlik sıfatı görevindeki “bir” kelimesinin ismin önünde değil de sıfatın önünde kullanılması.

7. Şimdiki zaman kipinin kullanımında hatalar yapılması.

8. Geniş zaman kipinde tek heceli ünsüzle biten fiillerde kip ekinin hangi fiillerde “-ar/-er” veya “-ır/-ir; -ur/-ür” alacağını bilememeleri

9. Fiilimsilerde yanlışlıklar yapmaları.

10. Genellikle Iraklı Türkmenlerin, görülen geçmiş zaman birinci çokluk şahıs ekini yanlış kullanmaları.

11. Genellikle Iraklı Türkmenlerin, ek fiilin görülen geçmiş zamanında hata yapmaları.

12. Ünsüz yumuşaması olmayan istisna kelimelerin öğretiminde zorluk çekilmesi ve yabancılar tarafından hata yapılması.

13. Ünlü harflerin birbiriyle karıştırılmasından kaynaklanan yazım yanlışlıkları.

14. Kelimelerdeki bazı ünlülerin yazılmamasından kaynaklanan yazım yanlışlıkları.

15. Özellikle -dik, -dük, -tik, -tük ince ünlülü sıfat fiil eklerindeki “k” sesinin ünlü sesle kullanıldığında k>ğ olması gerekirken yabancı öğrencilerin “ğ” sesi yerine “y” sesini kullanmaları.

16. İmla ve noktalama yanlışlıkları.

17.Soru edatının bitişik yazılması.

18.Fiillerin soru çekiminde üçüncü çokluk şahıs ekinin soru ekinden sonra yazılması.

19.“Karşı” edatının yanlış kullanılması.

20.Öğrencilerin, Türkçede her kelimenin eş ve zıt anlamlısı varmış gibi düşünmeleri ve bu kelimeleri cümlede kullanmaları.

21.“İle” edatının “-nan/-nen” şekliyle yanlış kullanılması.

Aynı dili konuşmamıza rağmen farklı lehçeleri konuşuyor olmamız yukarıdaki problemlerin temel sebebidir. Türkiye Türkçesini öğreten eğitimcilerin bu sorunların çoğundan haberdar olmamalarını da sorunların içerisinde gösterebiliriz.

Bir diğer sorun ise Türkiye Türkçesinin kendi içerisindeki mevcut problemlerini henüz çözmemiş olmasıdır. Eğer Türkiye Türkçesi diğer lehçelerin hamisi konumundaysa ve ortak iletişim dili olmaya talipse kendi içindeki problemlerini süratle çözüme kavuşturmalıdır.

Çözüm Önerileri:

Türk soylu öğrencilere Türkiye Türkçesinin öğretiminde yaşanan sorunlara çözüm önerilerini araştırırken geniş bir bakış açısı oluşturmaya çalıştım. Çünkü mesele sadece bir dil öğretme meselesi değildir. Bu mesele Türk tarihinin çağlardır hasret kaldığı vuslat vaktinin daha da yakınlaştırılması meselesidir. Türk soylular arasında ortak bir iletişim dili oluşturulabilirdi takdirde öğrencilerimizin de eğitim esnasında karşılaştıkları bir çok sorunu kendiliğinden çözülecektir.

1.Teknolojinin sürekli gelişmesi sonucunda birçok kelime türetilmektedir. Yabancı dillerdeki bu kelimeler aynen kabul edilmektedir. Bu kelimelerin Türkçesi belirlenmeli ancak tüm lehçelerce ortaklaşa belirlenmelidir. Böylece yavaş yavaş da olsa zengin bir ortak söz hazinesi oluşturulabilir.

2.Barın'a göre (1998):

Öğretim öğrenci merkezli olmalı. Öyleyse, insanın odak noktası olduğu bir öğretim biçiminde öncelikle insanların birbirleriyle tanışması için gerekli olan kalıp sözler (Merhaba, Adınız ne? Nasılsınız? vb.) ve insanın organ adları ile birlikte en doğal ihtiyaçlarını karşılamak için gerekli olan sözler (yemek, içmek, gitmek, kalkmak, ev, okul vb.) öncelikle öğretilmelidir.

3. Türkiye Türkçesini öğreten görevli öğretmen aynı dilin lehçelerini konuşturduğumuzu hissettirebilmelidir. Ortak kültür değerlerimizi öne çıkarabilirse motivasyonu sağlayacak ve öğrencileri aktif hale getirecektir.

4. Okuma-anlamaya yönelik çalışmalarda edebi metinler yanında, gazete, dergi gibi günlük malzemelerdeki metinlere de yer verilmelidir.

5. Konuşma-anlatma becerisine yönelik olarak televizyon, bilgisayar ve video gibi hem görsel, hem işitsel araç ve gereçlerden muhakkak yararlanılmalıdır. Bu şekilde öğrencilerin Türkiye Türkçesinin telaffuzunda yaşayacakları problemler en aza inecektir.

6. Türk Dünyası Sözlüğü yayımlanmalı.

Türk dünyasının ortaklaşa dil bilgisi kitabı basılmalı.

Türk dünyası terminoloji sözlüğü yayımlanmalı.

Türk dünyasının ortaklaşa kullanabileceği yazım kılavuzu kitabı yayımlanmalı.

7. Türk Dünyası dillerinin özleştirilebileceğini savunanlar da vardır. Öz Türkçeci olarak adlandırılan bu grup dilde tasfiyeyi savunmakta ve Öz Türkçeye ulaştığımızda diğer Türk topluluklarıyla tıpkı Mete zamanında olduğu gibi anlaşabileceğimizi iddia etmektedirler. Ancak bu bir ütopyadan öteye geçmeyecektir.

8. Vahapzade'ye göre:

(...)Ben bu meselenin çözümünü ilk olarak bütün Türk halkları için iletişim dili olarak Türkiye Türkçesinin esas alınmasını makbul sayıyorum. Ben diyorum ki; her Türk kendi ülkesinde, kendi lehçesinde konuşsun, yazsın ama aramızda yapılacak olan toplantılarda her birimiz için iletişim dili olarak Türkiye Türkçesi esas alınsın(...)

TDK Başkanı Haluk Akalın da Ankara TÖMER'in düzenlediği bir program vesilesiyle yaptığı bir konuşmasında aşağıdaki hususlara dikkat çekmiştir:

9. Türk halkları birbirinin edebi eserlerini okumalı, okutmalıdır. Okul kitaplarında her Türk lehçesinden parçalar özgün şekilleriyle ve o lehçeye aktarılmış şekilleriyle yer almalıdır. Türk dünyası ortak edebiyatının kaynak eserleri destanlar, masallar, ninniler, atasözleri her cumhuriyette ayrı ayrı yayımlanmalıdır. Bu edebi eserlerin bütün Türk dünyasının ortak ürünleri olduğu bilinci yaygınlaştırılmalıdır. Türk dünyası şair ve yazarlarının eserleri diğer lehçelerde de yayımlanmalıdır. Bu eserler ortak Türk alfabesiyle yayımlanmalı, sayfanın bir tarafında özgün metin karşısında ise aktarması bulunmalıdır. Yani kültür korunumu ve yakınlaşması sağlanmalıdır.

10. Türk cumhuriyetlerinin radyo ve televizyon yayınlarının Türk halkları tarafından izlenmesi sağlanmalıdır. Yayınlar Türk dili ile yapılmalıdır. Televizyonlarda Türk halklarının filmleri özgün şekilleriyle oynatılmalı, alt yazıda o ülkenin lehçesine aktarılmalıdır.

11. Türk dünyasındaki sanat ve kültür ilişkileri karşılıklı olarak geliştirilmeli, güçlendirilmelidir. Müzik, sinema, tiyatro gibi sanat türleri ortak iletişim dilinin gelişmesine yardımcı olacaktır

12. Türk lehçeleri için pratik günlük konuşma kitapları hazırlanmalıdır. Burada kullanılacak cümlelerde ortak kullanımlara ağırlık vermek gerekir. Bir lehçe için çok özel ifade yerine, her lehçede anlaşılabilir genel kullanışlar tercih edilmelidir.

13. Kabilecilik, aşiretçilik gibi Türk dünyasını bölen düşüncelerden kaçınılmalıdır. Ağız özelliklerini yazı diline aksettirmekten uzak durmalıdır. Mümkün oldukça bütün Türk lehçelerindeki ortak şekiller kullanılmalıdır.

14. Türk halkları birbirleriyle iletişimlerinde kendi dillerinden başka bir dili, iletişim dili olarak kullanmamalıdır. Halklar arasındaki iletişimde Rusça veya İngilizce gibi çeşitli yabancı dillerin kullanılması ortak iletişim dilinin ve ortak yazı dilinin oluşmasını geciktirir, hatta engeller.

15. Türk halkları arasında iletişimi artıracak ve geliştirecek bir başka unsur ise internettir. İnternette Türk halklarının haberleşmesi için ortak alfabe uygulaması en kısa zamanda başlamalıdır. İnternette Türk halkları birbirleriyle ana dillerinde haberleşmeli ve internet

kullanılacak ortak terimleri üretilmelidir. Türk Cumhuriyetlerinin Üniversitelerinin ve diğer kurumlarının internette açacağı sayfalar öncelikle ve mutlaka ana dille yazılmalıdır. Ana dildeki internet sayfalarının yabancı dillere de çevrilebilir. Türkiye’de başlatılan "İnternette Türkçeyi Yaygınlaştıralım" çalışmalarına Türk Cumhuriyetleri de katılmalıdır

16.Türk halkları ortak iletişim dilinin oluşturulması için Sürekli Türk Dil Kurultayları yeniden canlandırılmalı, her yıl bir Cumhuriyette yapılmalıdır. Kurultaylarda ortak iletişim dilinin oluşma şartları ele alınmalı, gelişmeler izlenmelidir. Bu kurultaylarda zaman içerisinde ortaya çıkabilecek durumlarla ilgili olarak ortak çözüm yolları yürürlüğe konulmalıdır. (Akalin'dan aktaran Özyürek,2009)

Sonuç:

Türk dilinin günümüzdeki yayılım alanı onun ne kadar büyük bir dil olduğunun kanıtıdır. Yabancıların iddia ettiği gibi birçok Türk dili yoktur. Tek bir Türk dili vardır, onun birçok kolu vardır. Bu kolları konuşan soydaşlarımıza, Türkiye Türkçesini öğretirken karşılaştığımız en temel problem alfabe problemidir. Bu öğretim sürecini bir sorun olarak ele alırsak bu sorunun öncelikli çözümü karşılıklı iletişimin kuvvetlendirilmesidir. Soydaşlarımızla olan ilişkilerimizi geliştirip birbirimize daha da yakınlaşırsak soydaşlarımız da Türkiye Türkçesini öğrenirken daha az sorunla karşılaşacaktır.

KAYNAKÇA

Akalin, H. (2007) Yetmiş Beş Yılda Türk Dil Kurumu. *Türk Dili Dergisi*, Sayı 667, Sayfa 7-8

Barın.E (1998). *Grameri Türkçe olan topluluklara Türkiye Türkçesinin öğretimi*. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara:Doktora Tezi
Sayfa:205-209,216

<http://turkoloji.cu.edu.tr/CAGDAS%20TURK%20LEHCELERI/4.php>

http://tr.wikipedia.org/wiki/Türk_dilleri

Kara M.(2010) Gazi Üniversitesi Tömer öğrencilerinin Türkçe öğrenirken karşılaştıkları sorunlar ve bunların çözümlerine yönelik öneriler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi* 8(3), Sayfa 661-696

Korkmaz Z.(1995) Türk Dilinin Bugünkü Sorunları. *Türk Dili Üzerine Araştırmalar*. C.1 Tdk Yayınları:629 Ankara:1995

M.Musaoğlu(2002) *Türkolojinin Çeşitli Sorunları Üzerine Makaleler-İncelemeler* Kültür Bakanlığı:2002

Özyürek R. (2009)Türk devlet ve topluluklarından Türkiye üniversitelerine gelen Türk soylu yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe öğrenimlerinde karşılaştıkları sorunlar. *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Sayfa 1833-1835